

מהם מאפייני השפה האנגלית הנחוצים לעבודה בהייטק בישראל?

עמותת בוגרי 8200

כאשר חברות הייטק בישראל נשאלות מהי המיומנות החשובה ביותר לעובדיהן, התשובה הראשונה היא: אנגלית. גם במחקר אורך שביצע מכון אהרן אודות העובדים בחברות ההייטק בישראל, התגלה כי כמעט כולם למדו בתיכון אנגלית ברמת חמש יחידות, ורבים מתוכם אוחזים באנגלית ברמה של שפת אם. כתוצאה מכך, ממשלת ישראל החליטה לקדם את לימודי "בגרות הייטק", הכוללים חמש יחידות באנגלית, לצד חמש יחידות במתמטיקה, בפיזיקה ו/או במדעי המחשב. בתוך כך, הממשלה החליטה להוסיף שעת לימוד שבועית באנגלית לכל כיתות המצוינות החדשות שהיא מקימה בחטיבות הביניים.

אולם, התחושה הרווחת היא שרמת הלימודים בחמש יחידות אנגלית אינה מספקת עבור צרכי חברות ההייטק. ועדת פרלמנטר להגדלת ההון האנושי להייטק אף המליצה לתת דגש ליכולות דיבור באנגלית, שאינן מקבלות דגש בלימודי התיכון. לאור זאת, הקרן פנתה אל עמותת בוגרי 8200 כדי שילמדו לעומק מהן המיומנויות בשפה האנגלית הדרושות להייטק בישראל, לפי סוגי חברות ותפקידים. כמו כן, המחקר התבקש ללמוד את הסטנדרטים הבינלאומיים בתחום ולהשוות בינם ובין תוכנית הלימודים הישראלית באנגלית. צוות המחקר סקר מסמכים מהארץ ומהעולם, קיים סקרים וראיין מורים, מומחי חינוך ועובדים ומנהלים מתעשיית ההייטק.

ממצאים עיקריים

1. ההייטק הישראלי מייחס חשיבות רבה למיומנות גבוהה בשפה האנגלית. המיומנות החשובה ביותר להייטק הישראלי היא יכולת קריאה וכתובה של מיילים וחומרים מקצועיים באנגלית, ואחריה הבנת הנשמע והדיבור, בעת צפייה או העברה של פרזנטציות.
2. אין שונות בין סוגי חברות (הזנק, מרכז פיתוח, חברה שלמה), אך ישנם הבדלים של ממש בסוג התפקיד: בתפקידי צמיחה נדרשות מיומנויות דיבור והבנת הנשמע ברמה גבוהה, ואילו בתפקידי מחקר ופיתוח נדרשות מיומנויות קריאה וכתובה.
3. ישנו קושי למצוא בישראל מועמדים לתפקידים בהייטק השולטים באנגלית ברמה מספקת, לכן, חברות הייטק רבות מעבירות משרות למדינות דוברות אנגלית, או כאלו שבהן ישנם עובדים מיומנים השולטים היטב בשפה האנגלית.
4. בשונה ממדינות אירופה, תעשיית ההייטק בישראל לא עושה שימוש בסטנדרטים בינלאומיים להערכת השפה האנגלית (כדוגמת CEFR), ומרביתה לא מכירה אותם. מיון המועמדים לעבודה לא נעזר בסטנדרטים הללו כלל, אלא רק בניסיון האישי של המראיין.
5. לימודי השפה האנגלית במערכת החינוך מתחילים בכיתה ג' ועד כיתה יב'. בשנת 2021 ניגשו 43% מבוגרי יב' לבחינת הבגרות באנגלית ברמת חמש יחידות. משרד החינוך פועל לשדרוג תוכנית הלימודים בהתאם לסטנדרט הבינלאומי, בדגש לשפה הדבורה.
6. ישנו מחסור חמור במורים לאנגלית שגרם לצמצום בהיצע ולירידה באיכות ההוראה. בגלל הביקוש לדוברי אנגלית בשוק העבודה, מורים רבים עוזבים את מערכת החינוך. כמעט למחצית מהמורים אין השכלה נדרשת וחלק מהמורים אף מתביישים לדבר באנגלית בכיתה.
7. בגלל גודל הכיתות והשונות ברמת התלמידים, מורים רבים מדווחים שקשה להם מאוד להגיע לשיח עם תלמיד על בסיס אישי, וכתוצאה מכך תלמידים רבים נותרים

מאחור. המורים ציינו שמיומנות הדיבור ויכולת הכתיבה הן המיומנויות החלשות ביותר בקרב תלמידיהם.

8. מהמחקר עולה כי לימודי האנגלית בבית הספר לא מכינים את התלמידים לעבודה בהייטק, הרמה לא מספקת. המקור העיקרי לרכישת השפה האנגלית הוא מחוץ לבית הספר: הסביבה הביתית, מגורים בחו"ל, שיעורים פרטיים ושימוש בטכנולוגיה.

9. החוקרים ממליצים כי לימודי אנגלית עבור תלמידי מסלולי מצוינות המיועדים להשתלבות בתעשיית ההייטק, ישענו בעיקר על למידה עצמאית. כלים טכנולוגיים של בינה מלאכותית יוכלו לתרום לשיפור ניכר ברכישת מיומנויות השפה האנגלית ויאפשרו להתגבר על פערי הלמידה וההוראה בבית הספר.